

розслідуваннях. Для передачі такої інформації третім сторонам або її використання в адміністративних або кримінальних процесах ПФР, що запитував таку інформацію, повинен заздалегідь отримати згоду запитуваного ПФР. Порухення такої умови може призвести до небажаного розголошення джерела інформації та зашкодити розслідуванням, що проводяться компетентними органами в країні ПФР, що направляє запит.

Одночасно, ПФР судового або прокурорського типу можуть мати певні обмеження на отримання від фінансових установ та надання наявної у нього інформації ПФР адміністративного («закритого») типу, тобто за рамками механізмів взаємної правової допомоги.

На основі Принципів обміну інформацією Егмонтська група прийняла документ «Найкраща практика здійснення обміну інформацією між ПФР», положення якого рекомендовані до застосування при організації та здійсненні інформаційної взаємодії між ПФР.

В якості найкращої практики Егмонтська група рекомендує дотримуватись принципу вільного обміну інформацією між ПФР на основі принципу взаємності.

В деяких країнах ПФР вправі надавати інформацію іноземним компетентним органам лише за наявності відповідних міжнародних угод (перелік країн, з якими Україна підписала такі угоди, знаходиться на сайті ДКФМ України). Зазвичай, в якості основи для двосторонніх угод між ПФР використовується типовий меморандум про взаєморозуміння, що розроблений Егмонтською групою.

ПФР повинні бути в змозі запитувати інформацію в інтересах іноземних партнерів у тих випадках, коли це може бути суттєвим для аналізу фінансових операцій. Як мінімум запити повинні включати: пошук по його власним базам даних, які включають інформацію, пов'язану з повідомленнями про підозрілі операції; пошук по іншим базам даних, до яких ПФР може мати прямий або опосередкований доступ.

ПФР, що надає інформацію, не повинен відмовляти у згоді на подальшу її передачу у правоохоронних або судових цілях за виключенням деяких окремих випадків.

Всі ПФР повинні направляти запити на отримання інформації у відповідності до Принципів обміну інформацією, встановлених Егмонтською групою та з дотриманням існуючих угод щодо обміну інформацією між ПФР.

За необхідності ПФР, що запитує інформацію, повинен вказати строк, до якого йому необхідно отримати відповідь. У тих випадках, коли запит має примітку «терміново» або вказано конкретний строк надання відповіді, необхідно надати пояснення щодо таких позначень. Всім ПФР рекомендується утриматись від необґрунтованого використання таких приміток.

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Мораренко Ігор Васильович, здобувач кафедри економічної безпеки НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, вчений секретар НАВС *Користін О.Є.*

Юридична відповідальність за порушення правил фінансового моніторингу є гарантією забезпечення вимог законодавства, спрямованого на протидію відмиванню грошей та фінансуванню тероризму, і спонукає суб'єктів первинного фінансового моніторингу до їх безумовного виконання. В статті 17 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) грошових доходів, одержаних злочинним шляхом,

або фінансування тероризму» зазначено, що особи, винні у порушенні вимог цього закону, несуть кримінальну, адміністративну та цивільно-правову відповідальність згідно із законом. Що стосується відповідальності за порушення правил фінансового моніторингу, то в цьому випадку, на наш погляд, мова повинна йти про відповідальність, передбачену ст. 23 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму», ст. 166-9 та ст. 188-34 КУпАП «Порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» та «Невиконання законних вимог посадових осіб суб'єктів державного фінансового моніторингу» відповідно, ст. 209-1 КК України «Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму». Також сюди слід віднести відповідальність, передбачену підзаконними нормативними актами, які запроваджуються регуляторами фінансових ринків (суб'єктами державного фінансового моніторингу). Цивільно-правова відповідальність, на нашу думку, за подібні порушення не передбачені. Це пояснюється тим, що цивільно-правова відповідальність настає за порушення обов'язків, які випливають з цивільно-правових угод. Але СПФМ та суб'єкти державного фінансового моніторингу, в ході виконання правил фінансового моніторингу, не укладають між собою будь-які цивільно-правові угоди, а діють у відповідності до норм чинного законодавства.

За вчинення діянь за порушення правил фінансового моніторингу, передбачених у ст. 166-9 КУпАП, на посадових осіб СПФМ може бути накладено штраф.

За ненадання, несвоєчасне надання або надання на запит Держфінмоніторингу недостовірної інформації, пов'язаної з аналізом фінансових операцій, що стали об'єктом фінансового моніторингу, відомок та копій документів (у тому числі тих, що становлять банківську або комерційну таємницю) передбачена відповідальність посадових осіб підприємств, установ, організацій, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності, які не є суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Розголошення в будь-якому вигляді інформації тягне за собою накладення штрафу.

В ст. 188-34 КУпАП встановлена відповідальність посадових осіб СПФМ та громадян - суб'єктів підприємницької діяльності за невиконання законних вимог посадових осіб суб'єктів державного фінансового моніторингу стосовно усунення порушень законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, або створення перешкод для виконання покладених на них обов'язків. Це діяння також тягне за собою накладення штрафу.

Відповідно до ст. 221 та ст. 255 КУпАП у разі виявлення порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, передбачених ст. 166-9 та 188-34 КУпАП, Держфінмоніторинг має право складати протоколи про адміністративні правопорушення.

Наказом Держфінмоніторингу України від 27.07.2010 № 121 затверджено Інструкцію з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, згідно з якою складений протокол та інші матеріали, що підтверджують факт вчинення адміністративного правопорушення.

Отже, Держфінмоніторинг самостійно не притягує до адміністративної відповідальності, не накладає стягнення, а лише виявляє та фіксує факт правопорушення.

Але не тільки Держфінмоніторинг має право складати протоколи про адміністративні правопорушення за порушення правил фінансового

моніторингу. Адміністративні протоколи мають право складати також суб'єкти державного фінансового моніторингу – НБУ, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку тощо (ч. 1 ст. 255 КУпАП).

Відповідальність за порушення правил фінансового моніторингу передбачена не тільки в КУпАП. В Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» також врегульована відповідальність за такі діяння. За ці порушення також встановлено відповідальність у вигляді штрафу різного розміру, в залежності від діяння.

Якщо порівняти зазначені положення із диспозицією ч. 1 ст. 166-9 КУпАП, то можна побачити, що деякі діяння, за які передбачена відповідальність, співпадають в обох нормах. При цьому санкції, передбачені в КУпАП та Законі України відрізняються. Санкції, встановлені в КУпАП за порушення правил фінансового моніторингу більш м'які, ніж в Законі України. Саме тому можна говорити про колізію в праві, яким врегульована відповідальність за порушення правил фінансового моніторингу. В цьому випадку доцільно вести мову про необхідність приведення у відповідність тотожних норм зазначених нормативно-правових актів.

За порушення правил фінансового моніторингу встановлена відповідальність не тільки у вигляді штрафів. Так, юридичні особи, які здійснювали фінансові операції з легалізації (відмивання) доходів або фінансували тероризм, можуть бути ліквідовані за рішенням суду або можуть бути позбавлені права провадити певні види діяльності.

ЩОДО СТРУКТУРИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН З ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ В АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Острівна Людмила Володимирівна, здобувач кафедри економічної безпеки НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, вчений секретар НАВС *Користін О.Є.*

Адміністративно-правові відносини щодо запобігання та протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом, мають структуру, яка характеризується взаємопов'язаністю всіх її складових компонентів. До них відносять суб'єкти правовідносин, об'єкти, юридичні факти та зміст правовідносин.

У науковій літературі під структурою правовідносин загалом розуміють основні елементи правовідносин і доцільний спосіб зв'язку між ними на підставі суб'єктивних юридичних прав, обов'язків, повноважень і відповідальності з приводу соціального блага або забезпечення яких-небудь інтересів.

Необхідно зауважити, що у теорії адміністративного права й досі ведуться дискусії про кількість і зміст елементів структури правовідносин, а також про сутність та зміст поняття кожного з її елементів.

Дослідженню проблеми правовідносин в юридичній науці було приділено багатьма авторами, зокрема такими, як: С.С. Алексєєв, А.В. Малько, Н.І. Матузова, В.Б. Авер'янов, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, В.В. Галуцько, С.В. Ківалов, В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, О.Є. Користін, Є.В. Курінний, С.В. Тихомиров, В.М. Бєсчасний, В.В. Галуцько та ін.

Але, разом з тим, кожен з дослідників вивчав саме ті аспекти, які стосуються тієї чи іншої досліджуваної проблеми у межах загального питання. Комплексному аналізу особливостей адміністративно-правових відносин щодо протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним